

ΕΚΘΕΣΗ

Αφορμή: Τήν αποστολή του Κλιμακίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στη Γιουγκοσλαβία.

Πρόσκληση: Για τό διάστημα 13-17 Μαρτίου 1978 από τή Σ.Σ.Ε.Α. τής Γιουγκοσλαβίας.

Πολιτικό πλαίσιο: Ἡ ἀμοιβαία πολιτική ἀναγνώριση καί ἡ καθιέρωση τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. σάν τόν ἀξονα τῶν δυνάμεων, πού ἐκφράζουν τήν ἀλλαγὴ στήν Ἑλλάδα γιά σοσιαλισμό στά πλαίσια ἀδέσμευτης ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, ὅπως ἐκφράστηκε στίς ἀνακοινώσεις τοῦ Προέδρου τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. μετὰ τήν συνάντησή του μέ τόν στρατάρχ η Τίτο.

Σκοπός τῆς ἀποστολῆς: Ἀπό πλευρᾶς ἐπισκέπτη (ΠΑ.ΣΟ.Κ.): Ἡ σύσφυξη τῶν δεσμῶν μεταξὺ του καί τῆς ΣΣΕΑ τῆς Γιουγκοσλαβίας καί μία πρώτη γνωριμία τοῦ Γιουγκοσλάβικου σοσιαλισμοῦ γενικά καί ἐξειδικευμένα σέ τομεῖς ἀκαθόριστους. Ἀπό τή σύνθεση τῆς ἐπιτροπῆς προσδίδεται μιά κάποια πρόθεση.

Μέθοδος καί μέσα: Ἐπαφή κλιμακίου μέ παράγοντες τῆς Διοίκησης καί τῶν κοινωνικοπολιτικῶν φορέων τῆς Γιουγκοσλαβίας -ἀγνώστου μεθόδου ἐπαφῆς καί προγράμματος.

Προετοιμασία: Προληπτική "διά πᾶν ἐνδεχόμενον", δηλ. πλαίσιο εἰσήγησης γιά τόν ρόλο τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ., γενική κατατοπιστική συζήτηση μέ τόν Γραμματέα τῆς ἐπιτροπῆς Δ.Ε. Σ. Κ. Παπούλια, μερικές ἐνημερωτικές σημειώσεις γιά τή Γιουγκοσλαβία, τεύχη μέ διάφορα κείμενα τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ., προβολή φιλμ καί συζήτηση γνωριμίας μέ μέλη τῆς Γιουγκ. Πρεσβείας (μόνο δύο μέλη τῆς ἀποστολῆς). Δημοσίευση τῆς ἀναχώρησης. Δῶρα.

Σύνθεση Κλιμακίου: Βάσω Παπανδρέου,

Γιῶργος Δασκαλάκης,

Θεόδωρος Καπετανάκης,

Λυμπέρης Λυμπεράκης

Δημήτρης Ραπακούλιας

Νεάρχου

Ἔργασίες: 13-3-78

Ἀναχώρηση 7.05 - Ἀφιξὴ Βελιγράδι 8.45

Ὑποδοχὴ καί καθορισμὸς προγράμματος μέ τόν
καί τόν Διερμηνέας:..... ὥρα: 9.30

./..

Διαμονή στο Ξενοδοχείο ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ (Α' κατηγορίας)

Πρώτη συνάντηση: 11.30 Συμμετοχή.....

Θέμα:

Διαδικασία: πού ακολουθήθηκε σε όλες τις συναντήσεις

Καρετισμός προσκαλούντος

*Ανταπόδοση: Β.Π.

*Ανάπτυξη θέματος: από εισηγητή

Πολιτική τοποθέτηση και παρουσίαση των αντίστοιχων θέσεων
του ΠΑ.ΣΟ.Κ. από Β.Π.

*Ερωτήσεις: από όλη την αντιπροσωπεία

Κλείσιμο με απαντήσεις του εισηγητή

Κλείσιμο με εύχαριστίες της Β.Π.

Δεύτερη συνάντηση: 13.00. Συμμετοχή:.....

Θέμα:...

Διαδικασία: η ίδια.

14-3-78: Πρώτη συνάντηση: 10.45-11.45: Συμμετοχή,

Θέμα:

Διαδικασία η ίδια:

Δεύτερη συνάντηση: 12.00-2.30

*Αποτελέσματα:

- α) Έγινε παρουσίαση των θέσεων του ΠΑ.ΣΟ.Κ., για το ρόλο που διαδραματίζει στη σημερινή πολιτική ζωή, για τον ελληνικό δρόμο προς το σοσιαλισμό και την αδέσμευτη εξωτερική πολιτική, όπου υπήρχε ενδιαφέρον και όπου επέτρεπαν οι δυνατότητες με τρόπο σαφή και χωρίς περιστροφές.
- β) Νομίζω πως οι θέσεις μας βρήκαν πέρα-πέρα αποδοχή από τους Γιουγκοσλάβους συνομιλητές με τις εξής παρατηρήσεις:
 1. Θα ήθελαν ενωμένο τον αριστερό χώρο, με πιο ενισχυμένο το Κ.Κ. έσ. και αποδεσμευμένο από την καθοδήγηση της Μόσχας, το Κ.Κ.Ε.
 2. Με διακριτικότητα έθεσαν θέμα μειωνοτήτων χωρίς να αντιδράσουν στη θέση μας (να γίνει προφορική ενημέρωση). Νομίζω όμως ότι το θέμα είναι σοβαρό. Αν και οι Γιουγκοσλάβοι δεν πρόκειται να το θέσουν ωμά σε τούτη τη φάση, νομίζω πως όταν γίνουμε κυβέρνηση έχουμε να αντιμετωπίσουμε το θέμα στα σοβαρά.

3. Τούς άπασχολεί τό θέμα τής Μάλτας. Ή παρουσίαση έγινε σωστά. Δέν άντέδρασαν επίσημα καί φάνηκε νά τήν κατανοοϋν. (Νά γίνει καί προφορική ένημέρωση). Δέν έδειξαν όμως άν τήν αποδέχονται.

- γ) Διαπιστώθηκε ή διάθεσή τους νά ανταποκριθοϋν σέ ότι τους ζητήσαμε. (Ήνάφερε ένα-ένα τά αίτήματα μέ τήν διάκριση: άμεση ανταπόκριση, ή παραπέμφθηκε γιά έγκριση).
- δ) Συγκεντρώθηκαν πληροφορίες γιά τόν ρόλο τών διαφορών κοινωνικο-πολιτικών φορέων καί διαπιστώθηκε, ότι ό ρόλος τής Ε.Γ.Κ. δέν είναι μόνο καθοδηγητικός στόν πολιτικό καί ιδεολογικό τομέα (σύνταγμα), αλλά διακριτικά καί στόν διοικητικό.
- ε) Σχετικά μέ τό κοινωνικο-πολιτικό σύστημα διαπιστώθηκε πράγματι ό σοσιαλιστικός του χαρακτήρας μέ κριτήρια βέβαια δικά μας. Δημιουργεί όμως άνησυχίες ό προσανατολισμός τής παραγωγής σέ μιá αγορά πού ό χαρακτήρας της δέν έγινε απόλυτα άντιληπτός. Καθώς επίσης ό υπέρμετρος τονισμός του ρόλου του κέρδους καί τής διαφορής αποδοχών (ιδιωτική κατανάλωση) στή παραγωγή καί τή διανομή σάν κίνητρο άνάπτυξης τής ύψηλης βάσης τής κοινωνίας.

Συγκεκριμένα: Νά μείνει φτό ποσοστό τής ιδιωτικής κατανάλωσης μεγάλο, γιά νά είναι πιο έμφανεis οι διακρίσεις καί συνακόλουθα πιο ίσχυρή ή ώθηση γιά παραγωγή καί δημιουργία κερδών.

- στ) Συγκεντρώθηκαν πληροφορίες γύρω από τή δομή του συστήματος τόσες πού άρκοϋν νά διαπιστώσουμε, πώς χρειάζεται μελέτη σέ βάθος, καί κατά περίπτωση. Προτού δημοσιευτοϋν όποιεσδήποτε πληροφορίες ή θέσεις νά έλεγχθοϋν από τό ΚΕΜΕΔΙΑ.
- ζ) Ή συμπεριφορά τών Γιουγκοσλάβων κρίνεται φιλική καί αϋθόρμητη. Βρήκαμε ένα λαό έλεύθερο πού είναι αποφασισμένος νά ακολουθήσει τήν πορεία του μέ τήν καθοδήγηση τής Ε.Γ.Κ.
- η) Ή ΣΣΕΑ περιμένει από μας νά προπαγανδίσουμε τήν σωστή εικόνα τής σημερινής Γιουγκοσλαβίας.
- θ) Διαπιστώσαμε πώς οι περισσότεροι από τους συνομιλητές μας είχαν γενική γνώση του ρόλου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. καί τής άναγνώρισής τους από τήν Ε.Γ.Κ. ως του φορέα τής σοσ. αλλαγής.
- ι) Στόν τομέα τών δημοσίων σχέσεων ή εμφάνιση του κλιμακίου

"στή Γιορτή της 'Οχρίδος" έκανε άντιληπτή τήν παρουσία μας σέ άνώτερα στελέχη της πολιτικο-πεινωνικής ιεραρχίας (ύπουργοί της δημοσπονδιακής Κυβέρνησης, στρατηγοί μέλη της Κ.Ε. της Ε.Γ.Κ.).

Κριτική:

1. Άπό πλευράς ΠΑ.ΣΟ.Κ.:

- α) Δέν συγκροτήσαμε κλιμάκιο από άτομα που προέρχονται από μαζικούς χώρους. 'Η άουσία της ΕΑΤΟΠ ήταν αισθητή.
- β) Στόν 'Αγροτικό Τομέα ό σ. Θεόδ. Καπετανάκης δέν έχει ακόμη έξοικιωθεί μέ τό άντικείμενό του καί δέν μόρε-
σε νά βγάλη όσα θά μπορούσε.
- γ) 'Η παρουσία του σ. Ραπακούλια καί σ. Νεάρχου στά έξει-
δικευμένα θέματα ήταν διακοσμητική, ένώ στά γενικά υπο-
τονική. Δέν αναφέρωμαι στό άτομό μου από ένδιασμό μήπως
θεωρηθεί επίδειξη αύτοκριτικής.
- δ) 'Ο σ. Δασκαλάκης στόν τομέα του έκανε έντονη τήν παρου-
σία του καί νομίζω ότι δούλεψε καλά.
- ε) 'Η Β. Παπανδρέου έπαιξε καλά τό ρόλο της. Οί γενικώτε-
ρες θεωρητικές γνώσεις της βοήθησαν πολύ, ώστε οί έργα-
σίες νά διατηρούν τόν πολιτικό τους χαρακτήρα. 'Ελάχι-
στες προσωπικές άστοχίες γιά περισσότερο ομαδική εμφάνι-
ση του κλιμακίου (κριτική, παρακίνηση γιά συμμετοχή τών
μελών, κ.λ.π.) δέν ζήμιωσαν τήν άποστολή, άπλως δέν πρόσ-
θεσαν ένα 15% ακόμη. 'Από τήν παρουσία της έγινε φανερό,
πώς σέ παρόμοιες άποστολές πρέπει ύποχρεωτικά νά συμμε-
τέχει κάποιος μέ συγκροτημένες πολιτικο-οικονομικές γνώσεις.
- στ) 'Όσον άφορά τά δώρα, προτείνεται νά ύ πάρχει ένα δώρο
άξίας καί πολλά μικροδωράκια, σήματα κ.λ.π. μέ ελληνικό
χαρακτήρα.
- ζ) Γενικά ή εμφάνιση του κλιμακίου υπήρξε πολύ καλή.

2. Άπό πλευράς Σ.Σ.Ε.Α.

- α) Δέν γνωρίζαμε από νωρίς τό πρόγραμμα, γιά νά γίνει καί
ή κατάλληλη προετοιμασία.
- β) Χρειαζόταν ακόμη ένας διερμηνέας σέ επισκέψεις χώρων.
- γ) Τό πρόγραμμα ήταν άρκετά φορτωμένο καό λόγω του περιορισ-
μένου χρόνου δέν έξαντλούσαμε τά θέματα ('Αγροτικό).

ΠΡΟΤΑΣΗ:

Γιά τήν αξιοποίηση τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐργασιῶν τοῦ κλιμακίου, νομίζω ὅτι πρέπει νά γίνουν οἱ παρακάτω ἐνέργειες (τή δυνατότητα ὅς τήν κρίνει τό Ε.Γ.).

1. Νά ἐνημερωθεῖ ὁ Πρόεδρος γραφτά καί προφορικά παρουσία τοῦ Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς Δ.Σ., ἔστω ἀπό τά 4 μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς.
2. Νά μεταφραστοῦν βιβλία ὅτι κρίνει τό ΚΕΜΕΔΙΑ- καί νά πουλιῶνται ἀπό τήν ΑΙΧΜΗ.
3. Νά γίνει ἐνημέρωση τοῦ Σ.Σ. (προφορική) σχετικά μέ τό περιεχόμενο τῆς ἐκθεσης καί νά ἀκολουθήσει διάλογος.
4. Νά συντονιστοῦν οἱ ἐπαφές μέ τήν Γιουγκοσλαβία στή βάση τῆς δέσμευσης σέ πολιτικές θέσεις καί τήν ἀλληλοενημέρωση.
5. Νά σταλεῖ εὐχαριστήρια ἐπιστολή στή Σ.Σ.Ε.Α. γιά τήν ὑποδοχή καί ἐξυπηρέτηση τοῦ κλιμακίου.
6. Ἄν γίνουν δημοσιεύσεις στίς ἐφημερίδες σχετικά μέ τήν ἀποστολή τοῦ κλιμακίου καί ἀρθρογραφία νά σταλοῦν στή ΣΣΕΑ.

Α. Αρμυράκης